

VandenEnde
FOUNDATION

Inhoud

Voorwoord	4
Jubileumgala DeLaMar	8
Bijdragen 2025	12
Interview John Agesilas	16
Erwin Olaf: Freedom	20
Samenwerkingen	24
Prijzen 2025	30
Next Step Award	34
Partners	36
Snelloket	44
DeLaMar 80 jaar - Het boek	48
Studiebeurzen	50
Interview Nikola Meeuwsen	58
Baten en lasten	66
Even voorstellen: Nandine van Karnebeek	70
Bestuur, medewerkers en adviseurs	74
Colofon	80

Voorwoord

Goed voor de geest en de wereld

Soms zit tussen het dagelijkse nieuws een meevaller. Zo stond een bericht in de kranten over de Bibliotheekwet: de ministerraad heeft ingestemd met een wijziging van de wet, zodat iedere inwoner toegang krijgt tot een volwaardige bibliotheek.

Een mooi initiatief. Tegelijk denk je dat zo'n wet ook voor kunst en cultuur in brede zin zou moeten gelden. Een wettelijke regeling dat iedere Nederlander minstens één keer per jaar kosteloos naar een voorstelling, concert of museum mag – puur om te ervaren hoe leuk en leerzaam dat kan zijn. Bovendien dragen culturele ervaringen bij aan de mentale weerbaarheid van de bezoeker.

Helaas hebben Nederlandse gemeenten nog geen wettelijke verplichting om in cultuur te investeren. Daardoor ligt cultuur al snel in een vrij schootsveld zodra begrotingen onder druk staan. Dat is een uiterst kwetsbare situatie. Van de overheidsbijdragen aan cultuur komt zo'n 60 procent van de gemeenten, maar de verschillen onderling zijn groot. Bij grote steden gaat het om pakweg 255 euro per inwoner, maar bij kleine gemeenten om 52 euro. Toegang tot cultuur wordt dus grotendeels bepaald door de postcode.

Private fondsen, zoals het Cultuurfonds, Fonds 21, VSBfonds en onze VandenEnde Foundation,

investeren al jarenlang in de culturele sector, maar ook die bijdragen staan onder druk. Hogere energieprijzen, stijgende loonkosten en achterstallig onderhoud van culturele gebouwen drijven de kosten op. Een wezenlijke bijdrage van de overheid blijft daarom onontbeerlijk.

Ellen Loots, die aan de Erasmus Universiteit onderzoek doet naar de culturele sector en ondernemerschap, zei recentelijk in *NRC*: “Privaat geld gaat niet oplossen wat publiek geld op een bepaald moment laat vallen. Maar publiek geld kan wel privaat geld aantrekken.”

De VandenEnde Foundation bestaat in 2026 officieel 25 jaar. Ook wij merken dat de rol van particulier geld in de loop der jaren is veranderd. De tijd is voorbij dat aanvragers zich bij een fonds melden met een bijzonder project of een uitzonderlijke wens. Natuurlijk, dat gebeurt nog steeds, maar het merendeel van de aanvragen die onze foundation bereiken, zijn verzoeken om gaten te vullen. Ofwel, van de kers op de taart lijken particuliere schenkingen de taart zelf te worden.

De afgelopen jaren hebben bezuinigingen de kunstensector hard getroffen. Er is in de loop van de tijd zo'n 500 miljoen euro aan de kunst- en cultuursector onttrokken, en ook het huidige

Kunst laat ons oefenen met sociale normen en identiteiten, het laat ons over onszelf nadenken, over de zin van het leven

kabinet toont zich vooralsnog geen groot pleitbezorger van cultuur.

Die desinteresse is onbegrijpelijk. Cultuur is niet zomaar een leuk extraatje, ons leven wordt er beter door. Uit een recent Brits onderzoek, de *UK Household Longitudinal Study*, blijkt dat het menselijk lichaam langzamer ouder wordt als een persoon regelmatig actief bezig is met kunst en cultuur. Of specifieker: culturele activiteiten leiden ertoe dat mensen 'biologisch' langer jong blijven. Bij biologische veroudering gaat het om de slijtage en veroudering van weefsel en cellen. Die verschilt vaak van de daadwerkelijke leeftijd. Mensen die elke week iets met kunst doen, blijken gemiddeld biologisch een jaar jonger te zijn dan mensen die dat amper doen.

"Deze onderzoeksresultaten leveren het bewijs dat kunst en culturele betrokkenheid moeten worden gezien als een vorm van gezondheidsbevordering die vergelijkbaar is met sporten", zei de Britse hoogleraar Psychobiologie Daisy Fancourt in de zomer

van 2024 tegen de BBC. "Door niet iedereen dezelfde toegang tot kunst te geven, vergroten we de verschillen in gezondheid en in levensverwachting."

We leven in een tijd waarin groepen en denkbeelden steeds meer tegenover elkaar komen te staan. Een van de belangrijke kenmerken van kunst is dat je er alternatieve werkelijkheden mee kunt scheppen. Het laat ons oefenen met sociale normen en identiteiten. Het laat ons over onszelf nadenken, en over de zin van het leven.

Juist hierom zijn wij zo opgetogen dat we jaarlijks tientallen kunstenaars, gezelschappen, theaters, aanstormend talent en kunststudenten op weg kunnen helpen, zodat zij hun dromen waar kunnen maken. Het is een zegen dit te kunnen doen. Dat was het al in 2001, en dat is het na bijna 25 jaar nog altijd.

Joop en Janine van den Ende
oprichters VandenEnde Foundation
voorzitter en vicevoorzitter bestuur

Joop en Janine van den Ende. Foto: Jonathan Herman

Jubileumgala

DeLaMar

Het was op zondag 30 november 2025 dubbel feest in DeLaMar. Met een speciale galavoorstelling, een diner en een grote party in alle foyers werd allereerst de herrijzenis van het beroemde theater gevierd. Vijftien jaar eerder, in 2010, heropende het theater in volle glorie. Joop en Janine van den Ende hadden het van de grond af aan opnieuw laten opbouwen. En dat op verzoek van de gemeente Amsterdam; het theater had jarenlang door geldgebrek in zeer slechte staat verkeerd.

Maar er was nog een jubileum: tachtig jaar geleden werd het theater geboren. Architect/aannemer Piet Grossouw en steractrice Fien de la Mar, zijn vrouw, namen toen het initiatief voor de opening van een theater om de hoek bij het Leidseplein.

De roemruchte geschiedenis kwam uitgebreid terug in de jubileumvoorstelling. Zo speelden

Paul Groot en Simone Kleinsma een fictieve ontmoeting tussen Wim Sonneveld en Fien de la Mar, waarin ze herinneringen ophalen aan de begintijd van DeLaMar. In werkelijkheid was Fien in 1952 woest op Wim, omdat hij met ondernemer Piet Meerburg en producent Paul Kijzer het theater had overgenomen. Even daarvoor hadden Fien en haar echtgenoot een faillissement moeten aanvragen. Ze meed het theater de rest van haar leven. Pas na haar dood keerde ze er terug: er trokken in 1965 honderden bewonderaars langs haar baar.

Het jubileumgala, gepresenteerd door Cornald Maas, stond bol van optredens van artiesten die het theater een warm hart toedragen. Onder hen André van Duin, Jeangu Macrooy, Alex Klaasen, Jakop Ahlblom Company, Chantal Janzen, Tina de Bruijn, Saman Amini en Freek de Jonge.

Foto's: Annemieke van der Togt

Bijdragen 2025

DeLaMar

DeLaMar	Programmeringsbijdrage	1.000.000
DeLaMar	Exploitatiebijdrage	1.687.003

Studiebeurzen theater, dans & muziek

Theater

Elmer Boerma	Bachelor Acting, Guildhall School of Music and Drama, Londen	15.000
Emilio Moreno Arias	Master Royal Academy of Music, Londen	15.000
Noa Groenen	Master Royal Academy of Music, Londen	15.000
Sina Nazari	Amsterdamse Toneelschool & Kleinkunstacademie (ATKA)	6.555

Dans

Alysha Thompson	Foundation Amsterdam Hip Hop Centre	8.500
Barry Schrikker	Arts Umbrella Post-Secondary / Dance Diploma Program, Vancouver	9.000
Clara Bouterra	Amsterdam Hip Hop Centre	8.500
Constantijn Maathuis	Salzburg Experimental Academy of Dance (SEAD), Oostenrijk	7.300
Gaya Hagemeier	Arts Umbrella, Post-Secondary Diploma Program, Vancouver	9.000
Jasmin Deekman	Amsterdam Hip Hop Centre	8.500
Luc Serrarens	Summer Intensive (drie weken), Arts Umbrella, Vancouver	9.000
Noah Prins	Arts Umbrella Post-Secondary / Dance Diploma Program, Vancouver	9.000
Saffron-Rose Baldrey	Ballet Summer Course, ART, Madrid, en privélessen Megan Zymni Kaftira	4.000
Luc Serrarens	<i>Vrijval</i>	- 5.312

Klassiek - instrumentaal

Adam Akopian	Privélessen Mila Baslawskaya, Amsterdam	2.250
Anna Petrovitsch	Hochschule für Musik und darstellende Kunst, Frankfurt	2.692
Delphine Palumbo	Conservatoire National Supérieur de Musique et de Dance de Paris	6.323
Emma Naegele	Zomercursus Heifetz Institute, Staunton, Virginia (VS)	3.504
Julian Jeukendrup	Universität f��r Musik und darstellende Kunst Wien, Oostenrijk en masterclasses in het buitenland	10.000
Katja Naegele	Zomercursussen en privélessen in binnen- en buitenland	7.000
Pieter Streefkerk	Academie Muzikaal Talent (Utrecht) en zommercursussen in binnen- en buitenland	8.000
Pouya Azimi	Zomercursus Euro Arts Academy, Polen	1.200
Reinier Wink	Bachelor The Juilliard School, New York	15.000
Valentijn Jeukendrup	Robert Schumann Hochschule, Düsseldorf, Duitsland en diverse masterclasses in het buitenland	8.000

Klassiek - zang

Jasperina Verheij	Master Gesang (of Musiktheater) en zomercursus	6.850
Laetitia Sprij	Privélessen Gabriella Ravazzi, Italië	3.000
Tibbe Alkemade	Bachelor Schola Cantorum Basiliensis, Bazel, Zwitserland	10.000
Jasperina Verheij	<i>Vrijval</i>	- 85

Jazz/pop instrumentaal

Femke Groen	Independent Music Production, UCLA	15.000
Ilia Rayskin	Masters Performer Composer, The New School, New York	15.000
Maarten Combrink	Tribeca Jazz Institute, New York	8.000
Olivier van Niekerk	Master of Music, Manhattan School of Music, New York	15.000
Femke Groen	<i>Vrijval</i>	- 7.000

Extra studiebeurzen

Martin Crasborn	Directing Fiction, National Film and Television School, Beaconsfield, Engeland	30.000
Dylan Jongejans	Stella Adler Academy of Acting & Theatre, Los Angeles	7.500

Overige projecten

X_YUSUF_BOSS	Studiereis Japan	6.675
100% Docs	Ontwikkeling The Woman Who Made Van Gogh Famous van regisseur Willemiek Kluijfhout	8.500
Aldo van den Broek	Onderzoek en studiereis Postpartum Garden	19.000
Amsterdam Art Week	Programma voor jonge bezoekers	10.000
Art Zuiderzee Route	Ontwikkeling expositie Art Zuiderzee	15.000
Atelier Van Lieshout	The Voyage: The March to Utopia – presentatie op Art Basel	9.000
Bijbels Museum	Kunstlinie Almere, tentoonstelling van drie jonge curatoren	13.000
Brinkman & Bergsma	On Golden Pond, performance op boot naar Art Island	8.750
Contemporary Art		
Brutus	Everything is true – Nothing is permitted	8.500
Cometa	Publicatie en expositie van werk van keramist Jan van der Vaart	9.000
Dana Linssen	Forum van de Regisseurs, Nederlands Film Festival	7.000
De Balie	Ontwikkeling en dramaturgie van voorstelling Trojaanse Vrouwen	8.500
De Opening	Afstrap van culturele seizoen in Apeldoorn	25.000
Draft Foundation	Libretto voor opera HOICHI	25.000
Erik Jan Harmens	Theatertour Ik word gelukkig	8.500
Eye Filmmuseum	Tentoonstelling Tilda Swinton – Ongoing	25.000
Film by the Sea	Zeeuws Licht, podium voor nieuwe en gevestigde filmmakers uit Zeeland	10.000
Film by the Sea	Openingsavond Film by the Sea 2025	8.000
Filmuitgaven	Publicatie filmjaarboek 2025 en digitale archivering van Nederlandse filmcultuur	8.250
Fonds Kwadraat	Samenwerking met jonge kunstenaars	5.000
Hamtoeren Evenementen	Rapunzel Festival voor Dans, Theater en Muziek in Vleuten	15.000
Het Nationale Theater en Theater Bellevue	Jaarlijkse schrijfpodracht voor nieuwe lunchvoorstelling in Bellevue	10.000
HipHopHuis	Talentontwikkeling FLOAT	25.000
Internationaal Theater Amsterdam	Othello Genootschap	5.000
International Film Festival Rotterdam	RTM-Dag, RTM Pitch en IFFR Filmclub	65.000
Jack Kuiper	Restauratie speelfilm Het meisje met het rode haar	8.000
Jasper van den Ende	Filmproject FadeOut	6.500
Johnny Mae Hauser	Research van pigmenten voor nieuwe serie foto's	8.500
Karin Bos	Ontwikkeling expositie Life-Line	7.500
KOHA	Klassiek op het Amstelveld	5.000
Laren Jazz	Slotavond festival	3.500
Laura Kampman	Ontwikkeling nieuwe compositie	12.500
Lloydscompany	Voorstelling Kabiteni	17.500
Lucia Marthas Institute for Performing Arts	Studiereis New York	3.500
Lucia Marthas Institute for Performing Arts	Eindpresentatie	5.000
Manuela Klerkx	Ontwikkeling van [re]Presented	6.500
Martin Roemers	Samenstellen en maken fotoboek Homo Mobilis	10.000
Museum van Loon	Flourish: Kehinde Wiley x Museum Van Loon	50.000
MuziekSpeelplaats	Ontwikkeling MuziekSpeelplaats in Rotterdam, Lelystad, Den Haag, Amsterdam en Utrecht	45.000

Nationale Opera & Ballet	Junior Company	30.000
Nationale Opera & Ballet	Opera Studio	30.000
Beeld & Geluid	My First Smartphone Festival	30.000
Nederlands Theater Festival	Nieuwe prijs voor musicals en muziektheater, uit te reiken op het jaarlijkse Theater Gala	15.000
Next Step Award	Prijzengeld 2025, voor uitzonderlijk artistiek talent	35.000
Pauline Terreehorst	Nog eens zien, publicatie over filmklassiekers	6.500
Sander Coers	Ontwikkeling nieuw werk Eulogy	11.000
Sedrig Verwoert	Studiereis en onderzoek naar dans in Suriname	9.000
Serieuze Zaken	Behoud en ontwikkeling collectie	4.900
Shortcutz Amsterdam	Slotavond festival en uitreiking Rutger Hauer Award	4.500
Singel Uitgeverijen	Boek Hustle van Stijn de Vries	6.000
Singer Memorial Foundation	Ontwikkeling locatievoorstelling Lilith, De Wilde Vrouw	11.000
Sjoukje Bierma	Publicatie illustraties	3.500
Smart House	Talentontwikkelingstraject AWARE	8.000
Sociëteit De Kring	Kringplank, talentontwikkeling drie jonge kunstenaars	10.000
SPRING	Ontwikkelingstraject jonge talenten	15.000
Performing Arts Festival		
Stedelijk Museum Amsterdam	Expositie Erwin Olaf	40.000
Stichting Kunst in de Klas	Kunst in de Klas 2025, toneellessen op scholen	31.500
Studio Antigone	Ontwikkeling voorstelling Hamlet	11.000
Theateralliantie	Jij wordt gezien – project voor jongeren in theaters	8.500
Theaterkrant	(On)gehoorde Theaterkritiek – voor nieuwe stemmen binnen toneelkritiek	8.500
This Art Fair Amsterdam	Expositieruimte voor net afgestudeerde kunstenaars	35.000
Tijn Gerards	RM Residency Rotterdam	6.750
Universiteit Utrecht	Mecenaatstudies 2025	20.000
Universiteit van Amsterdam	Musicalstudies, Joop van den Ende leerstoel 2024-2025	20.000
Van Doesburg en Lang	Organisatie NAP+ ten behoeve van De Wasstraat, podium voor jonge kunstenaars	9.500
Via Rudolphi	Het Debuut, podium voor recent afgestudeerde acteurs en actrices	25.000
Vouch	Organisatie en ontwikkeling kunstbeurs VOUCH	8.000
Wanda Tuerlinckx	Expositie op KunstrAI 2025	4.000
We Like Art	Tentoonstelling in Loods 6, Amsterdam	8.500
Weisbard	Ontwikkeling talkshows over beeldende kunst	8.000
WOW International	WOW International 2025	3.000
Yvonne van Gennip Talent Fonds	Talent Fonds Musicaltalent Noord-Holland	2.985
Holland Dance Festival	Vrijval	- 15.000
Theater De Nieuwe Vorst	Vrijval	- 35.000

Partners

Blockbusterfonds	Reserveringen projecten en organisatiekosten 2025	570.000
Cultuuroloket DigitALL	Versterken digitale technologie in cultuursector	200.000
Stichting Méér Muziek in de Klas	Structureel cultuuronderwijs op basisscholen	350.000

Vrijvallen

Overige vrijvallen	- 591.900
--------------------	-----------

John Agesilas

Meer dan alleen beweging

John Agesilas, pionier in de Nederlandse hiphop- en housescene, is oprichter van Foundation Amsterdam Hip Hop Centre. Op deze school in de Bijlmer krijgen jongeren niet alleen les in dans, rap en dj-technieken, maar ook coaching op het gebied van identiteit, zelfvertrouwen en samenwerking. 'Ik wil dat leerlingen niet alleen betere artiesten worden, maar ook betere mensen.'

Door Marijne Beijen

John Agesilas (55) is een vertrouwd gezicht op het Bijlmerplein, zo blijkt deze middag. Vanuit een ruimte van Foundation Hip Hop Centre, in winkelcentrum Amsterdamse Poort, zwaait hij uitbundig terug naar alle bekenden die langslopen: leerlingen, buurtgenoten, zijn moeder. Agesilas lacht: “Wedden? Die komt straks nog even langs.”

Vier jaar geleden richtte hij Foundation op. Inmiddels geeft hij al ruim twintig jaar les aan verschillende dansacademies, waaronder de Amsterdamse Hogeschool voor Theater en Dans (AHK) en het ROC van Amsterdam. Daar groeide het idee voor een eigen, vernieuwende plek. “Te vaak wordt hiphop gereduceerd tot alleen beweging”, zegt Agesilas. “Wat ik miste, was de verdiepende context: de theorie, de ontstaansgeschiedenis. *Knowing who the people were that were there before you*. Zonder kennis van het verleden kun je de waarde van datgene wat je doet niet echt inschatten.”

“Ik ben altijd gefascineerd geweest door de verbindende en verhalende werking van kunst en cultuur”, aldus Agesilas. “Die vond ik zelf door me te verdiepen in de zwarte cultuur en dan met name de hiphop- en housecultuur, twee disciplines die sterk met elkaar verbonden zijn. Het zijn niet alleen kunstvormen, maar ook

instrumenten voor sociale verandering die een stem hebben gegeven aan groepen die die niet hadden.”

Die overtuiging vertaalt zich naar de activiteiten die Foundation aanbiedt, voor jongeren en jongvolwassenen. Naast lessen in dans, rap, beatmaking en spoken word organiseert de ‘hiphophub’ ook lezingen, filmavonden en panels, vaak in samenwerking met partners uit de buurt. Ook is er een bescheiden bibliotheek met boeken over de hiphopcultuur. “We willen een plek creëren waar jongeren geïnspireerd raken en zich thuis voelen. Een *community*, een *village*.”

Voor Agesilas zelf duurde het een tijd voordat hij zich ergens ‘thuis’ voelde. Hij werd geboren in Ivoorkust, als zoon van een Ghanese moeder en een Franse vader, en groeide op in Ghana, waar het leven gevaarlijk was. “Tanks en soldaten in de straten, dat soort dingen. Omdat ik die *mixed race kid* was, viel ik extra op.”

In muziek vond hij soelaas. “Mijn vader hield van jazz en klassiek, mijn moeder van reggae, disco en highlife (een mengeling van jazz en traditionele West-Afrikaanse muziek, red.). En mijn tante stuurde vanuit Amerika VHS-videobanden op van Soul Train. Op mijn vijfde gaf ik al performances weg – het verbaasde haar niet dat ik dit werk ben gaan doen.”

Toen hij vijftien was, verhuisde Agesilas met zijn moeder naar Amsterdam-Zuidoost. Hij moest meteen naar school, om de taal te leren. "Ze zei: 'Zo weet je wat de mensen naast je over je zeggen.' Maar ik was dyslectisch, na een tijdje redde ik het niet meer. Ik dook de clubs in. Dat was mijn plek, voelde ik, met mijn lichaam kon ik dingen die ik niet in woorden kwijt kon."

Agesilas viel op in de clubscene en rolde de spotlights in. Hij werd als model gescout voor G-STAR, danste en choreografeerde voor internationale artiesten en merken als Nike, Footlocker en Adidas. Ook werd hij mede-organisator en co-artistiek leider van Summer Dance Forever, een van de belangrijkste internationale hiphopdansfestivals.

Aan de muur bij Foundation hangen hiphop-, jazz- en house-lp's, de muziek die aan de basis ligt van wat ze hier doen. "Bij de dj-lessen doceren we verschillende technieken, van draaien met vinyl tot digitaal mixen, maar nemen we leerlingen ook mee in de geschiedenis van de dj en de muziek, zodat ze begrijpen en voelen waar het vandaan komt."

Waarden als authenticiteit, respect, discipline en het hiphopmotto *each one teach one* vormen in alle lessen het fundament. "Ik wil dat leerlingen niet alleen betere artiesten worden, maar ook betere mensen: dat ze leren samenwerken en verantwoordelijkheid nemen voor hun leven."

In zijn leerlingen herkent Agesilas vroegere versies van zichzelf: onzeker, zoekende naar een identiteit. "Zeker in Amsterdam-Zuidoost, waar veel gezinnen niet over voldoende budget beschikken om hun kinderen te laten deelnemen aan kunst- en cultuuruitingen, zijn plekken waar financieel laagdrempelig les wordt gegeven door lokale, nationale en internationale rolmodellen, heel belangrijk. Ik had die niet, niet écht. De meeste leerlingen hier zijn meiden, waarvoor dat misschien nog wel belangrijker is. Er zit hier zó veel talent."

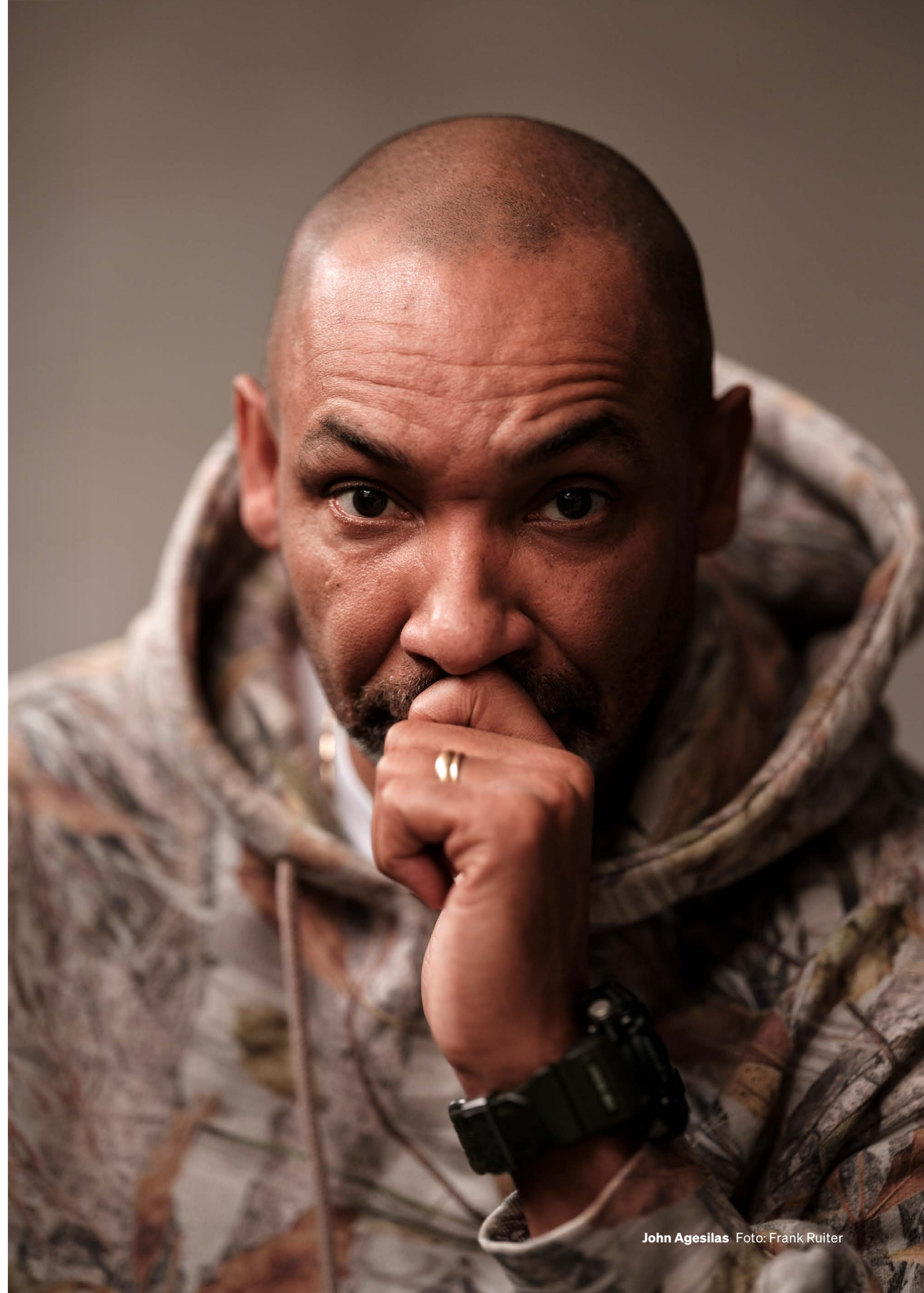
"Van al mijn rollen vind ik die van docent de mooiste. *These kids challenge me*. Juist doordat ik de patronen ken, kan ik een goede zijn. Je moet niet voor een groep gaan staan en zeggen: dit moeten jullie doen. Je moet ze vragen: waar heb je behoefte aan? Wat kan ik voor je betekenen?"

Agesilas' ervaring is dat hiphop en andere straatstijlen 'niet eenvoudig in een educatief of subsidiesysteem passen'. Het systeem moet zich óók een beetje aanpassen aan de cultuur, vindt hij. "De grootste kans voor de komende jaren ligt daarom in het herzien van kennisoverdracht: niet alleen over hiphop onderwijzen, maar ook vanuit hiphopprincipes. In plaats van een schrijfpdracht vragen of een jongere een spoken word over een bepaald thema wil voordragen."

Foundation ontvangt steun van onder meer Rabobank en de VandenEnde Foundation. Zulke duurzame financiering blijft van levensbelang, benadrukt Agesilas, net als samenwerkingen met scholen, culturele instellingen en lokale organisaties. "Om zichtbaarder te maken dat dit niet alleen entertainment is, maar ook erfgoed en sociaal kapitaal."

Met andere woorden, de toekomst ligt niet vanzelf open, die moet je zorgvuldig vormgeven. "Onzekerheid, angst, boosheid: je moet het anders leren gebruiken, in je voordeel. Zet het om in iets constructiefs. *Switch it around*."

De VandenEnde Foundation ondersteunt Foundation sinds 2023. Dankzij de schenking kan het centrum jaarlijks drie talenten intern begeleiden en klaarstomen voor een volgende stap in hun loopbaan. Dit interview is een aangepaste versie van een artikel dat eerder verscheen in het magazine Rabo & Co van Rabobank.

John Agesilas Foto: Frank Ruiter

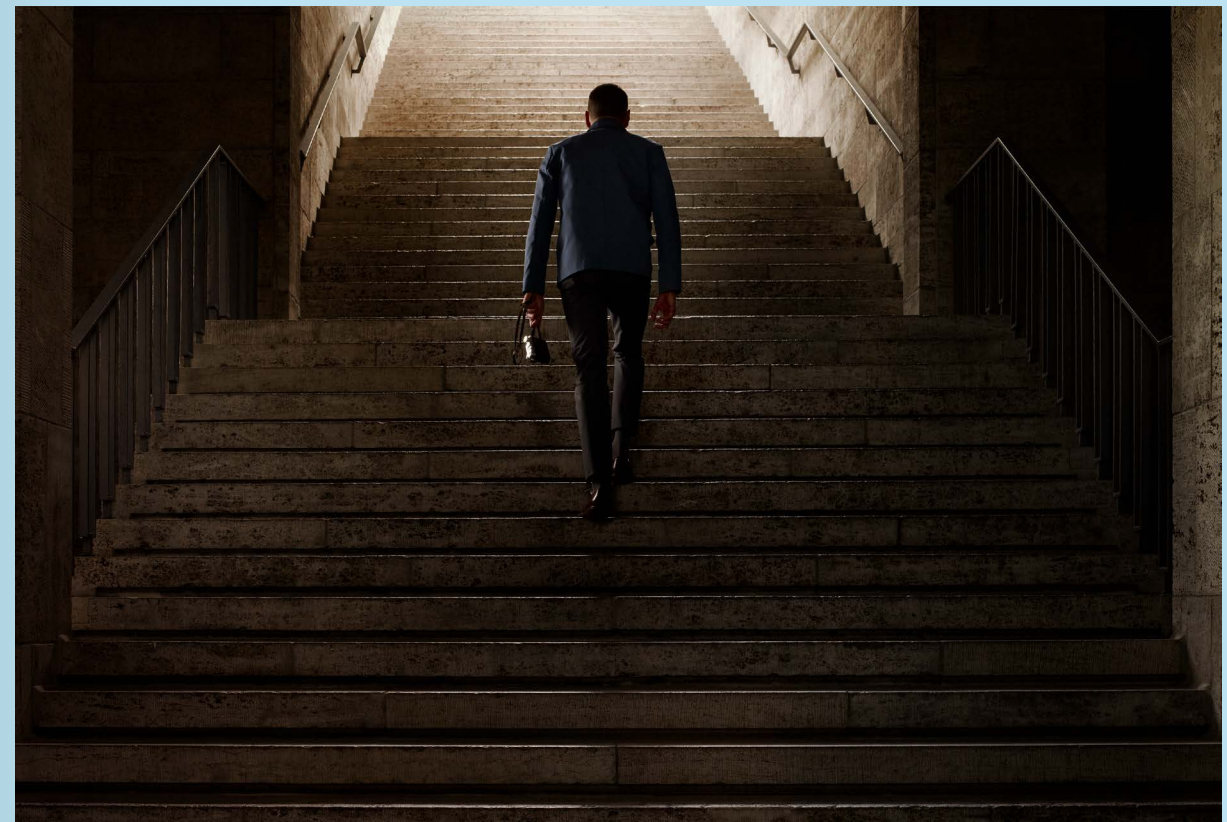
Erwin Olaf

Freedom

De expositie *Freedom* in het Stedelijk Museum heeft meer dan 375.000 bezoekers getrokken. Daarmee is het een van de best bezochte tentoonstellingen in de geschiedenis van het Amsterdamse museum. De expositie ging op 10 oktober 2025 open en werd meermalen verlengd vanwege de grote belangstelling. Uiteindelijk zouden de deuren pas op 6 april 2026 sluiten.

Freedom bood een groot overzicht van het werk en leven van fotograaf Erwin Olaf, die in 2023 op 64-jarige leeftijd overleed. De expositie begon met zwart-witreportages uit de jaren tachtig. Dat was de tijd dat Olaf onder meer demonstraties voor homorechten vastlegde. Ook de series *Royal Blood*, *Grief*, *Berlin*, *Skin Deep* en campagnes voor het Aidsfonds werden getoond. De serie *Muzen* over sterfelijkheid en acceptatie, vlak voor zijn dood gemaakt, was voor het eerst voor publiek te zien.

“Het publiek heeft de tentoonstelling omarmd”, zegt directeur Rein Wolf van het Stedelijk. “Erwin Olaf wordt als persoon en als kunstenaar gemist, maar was door middel van dit overzicht weer aanwezig.”

De opening van de expositie
'Freedom' in het Stedelijk Museum
in Amsterdam op 10 oktober 2025.
Foto: Maarten Nauw

Samen- werkingen

Investeren in cultuur

De musical 'Dear Evan Hansen' in DeLaMar. Foto: Set Vexy

DeLaMar

Op 11 juni 1945 schreef ondernemer Piet Grossouw aan de gemeente Amsterdam dat hij in het pand op Marnixstraat 404 een theater wilde stichten. Het was het idee van zijn vrouw, de legendarische actrice Fien de la Mar, die al langer haar 'eigen' theater wilde. Samen legden ze de kiem voor een theater dat diverse stormen zou trotseren maar altijd tot de verbeelding zou blijven spreken. Eerst als het Theater De la Mar, daarna het Nieuwe de la Mar, en sinds 2010 DeLaMar.

In 2025 vierde het theater aan de Marnixstraat twee jubilea: het tachtigjarige bestaan van

een theater op dit adres én het vijftienjarige bestaan van het theater in de huidige vorm. In 2010 opende de deuren van DeLaMar, nadat het op initiatief van Joop en Janine van den Ende grondig was gerenoveerd.

De VandenEnde Foundation bracht een koffietafelboek uit over de rijke geschiedenis van DeLaMar. En in november werden de jubilea gevierd met een galavoorstelling, waarin tal van artiesten een ode brachten aan het verleden, het heden en de toekomst van het theater. (Zie ook pagina 8.)

'Jacob Lawrence | African American Modernist' in Kunsthall KAdE.
Jacob Lawrence: Jesse Jackson, 1970,
plakaatverf op papier, 60,3 x 43, 2
cm. Rechterpagina: Vaudeville, 1951,
eitempera op hardboard, 75,9 x 50,6 cm.

Expositie 'Titanic & Fashion - The Last Dance' in Kunstmuseum Den Haag. Foto: Iris van Herpen

Blockbusterfonds & BBF XTRA

Elk jaar zijn er culturele evenementen waarvoor het publiek in de rij staat: een unieke tentoonstelling, voorstelling of festival. Het organiseren en financieren van zo'n ambitieus project is niet eenvoudig. Het Blockbusterfonds is opgericht om het cultureel ondernemerschap te stimuleren en de realisatie van evenementen met 'blockbusterpotentie' mogelijk te maken. Met een lening of garantiebijdrage, in combinatie met een gegarandeerde kaartafname, ondersteunt het fonds culturele initiatieven die zijn gericht op een groot en breed publiek.

De kiem voor het fonds werd gelegd bij de Mandeville Lezing in 2011. Hierin hield Joop van den Ende een pleidooi om meer te investeren in cultuur en cultureel ondernemerschap in plaats van hierop te bezuinigen. Het

Blockbusterfonds is in 2012 opgericht door de VandenEnde Foundation, het Cultuurfonds, VSBfonds en de VriendenLoterij. Zij werken in het Blockbusterfonds samen om uitzonderlijke culturele projecten mede mogelijk te maken. Vanwege het succes werd in 2023 BBF XTRA opgericht. Dit gelijksoortige fonds richt zich op minder grootschalige initiatieven.

In 2025 wisten uiteenlopende cultuurinstellingen, verspreid over het hele land, de bezoekersaantallen te verhogen met steun van het Blockbusterfonds. Een kleine greep uit de ondersteunde projecten van 2025: Het Limburgs Museum (*Bourgondiërs in Limburg*), Het Nationale Theater (*Phaedra in Vlammen*), Drents Museum de Buitenplaats (*The Mucha Experience*), Eye Filmmuseum (*Tilda Swinton Ongoing*), Carré (*Hadestown*) en Orkater (*Revolutie van de Rinsema's*).

Cultuurloket DigitALL

Tijdens de coronaperiode werkten Het Cultuurfonds, Fonds21, VandenEnde Foundation en de VriendenLoterij samen in het noodfonds Kickstart. De private fondsen merkte toen dat er veel nieuwe digitale initiatieven ontstonden bij culturele instellingen. Ze besloten de samenwerking voort te zetten en zich te richten op een thema waar ze allemaal nog geen regelingen voor hadden: de digitale ontwikkeling in de culturele sector. Zo werd Cultuurloket DigitALL geboren. Bij de oprichting is besloten te focussen op ondersteuning van projecten en instellingen die digitale techniek inzetten om publiek te bereiken en te werven. Dit kan gaan om nieuw publiek,

maar ook op een verdiepende ervaring voor het bestaande publiek.

Er zijn sindsdien ruim tweehonderd projecten ondersteund – van onderzoeksprojecten waarin technische haalbaarheid wordt onderzocht tot grote projecten waarin technische installaties worden ontwikkeld. Cultuurloket DigitALL ondersteunt initiatieven die langdurig inzetbaar zijn.

In 2025 steunde de VandenEnde Foundation Cultuurloket DigitALL met een schenking van 100.000 euro.

Prijzen

2025

Prijzen doen ertoe binnen de cultuur. Niet alleen krijgen de winnaars vaak een fijn bedrag waarmee ze hun kunstenaarschap verder kunnen brengen, maar prijzen betekenen ook erkenning. De VandenEnde Foundation initieert prijzen en ondersteunt organisaties die ze uitreiken.

Mary Dresselhuys
Penning

Mary Dresselhuys Prijs

De Mary Dresselhuys Prijs werd in 1992 in het leven geroepen door Joop van den Ende als ode aan het kunstenaarschap van actrice Mary Dresselhuys (1907-2004). De prijsuitreiking vindt om het jaar plaats. Er zijn al zestien gelauwerden, onder wie Bram Suijker, Janni Goslinga, Jeroen Willems, Anniek Pheifer, Jacob Derwig, Fedja van Huet, Beppie Melissen en Steef de Jong. In november 2026 wordt de prijs voor de zeventiende keer uitgereikt. De prijs bestaat uit een koperen penning met het portret van Dresselhuys en een geldprijs van 25.000 euro.

Next Step Award

De VandenEnde Foundation initieerde de Next Step Award in 2023. De prijs is bedoeld voor een artistiek talent dat recent of bijna een (vervolg) opleiding heeft afgerond. Jaarlijks wordt een winnaar gekozen uit drie genomineerden. De award bestaat uit een kunstwerk van Jeroen Henneman en een geldbedrag van 25.000 euro waarmee de winnaar een volgende stap in de loopbaan kan financieren. De overige genomineerden ontvangen een geldbedrag van 5.000 euro. De Next Step Award 2025 ging naar saxofonist Kasper Rietkerk. Eerdere winnaars waren regisseur Sarah Blok en animator Madeleine Homan.

Muziektheaterprijs

In 2025 financierde de VandenEnde Foundation de ontwikkeling van de Muziektheaterprijs. Dit is een nieuwe onderscheiding die vanaf 2026 jaarlijks zal worden uitgereikt tijdens het Nederlands Theaterfestival en is bedoeld voor producties die op een bijzondere manier muziek en theater samenbrengen. De jury bestaat uit deskundigen met een brede blik op muziektheater in Nederland en Vlaanderen – van musical tot opera, van theaterconcert tot muzikale performance.

Nationale Theater x Bellevue Schrijftraject

Sinds 2023 ondersteunt de VandenEnde Foundation het Nationale Theater x Bellevue Schrijftraject. Om jonge toneelschrijvers de kans te geven te groeien en zich klaar te maken voor 'het grote werk'. Via een open call worden toneelschrijvers opgeroepen een tekst van een uur in te sturen. De winnende tekst gaat in première tijdens een lunchvoorstelling bij Theater Bellevue, gespeeld door acteurs van Het Nationale Theater.

Summer Dance Forever

Summer Dance Forever is een belangrijk internationaal hiphopdansfestival. Dansers van over de hele wereld komen elk jaar in augustus samen in Amsterdam. Het festival vindt plaats op verschillende locaties in de stad en biedt een grote verscheidenheid aan dansvoorstellingen, battles en workshops. Op 29 en 30 november 2025 was er voor het vierde jaar op rij een auditieweekend voor de VDEF Scholarships van Summer Dance Forever. In De Sloot in Amsterdam kwamen 24 kandidaten samen om kans te maken op een van de drie studiebeurzen ter waarde van 5.000 euro en een coachingstraject. Petra Kruselj, Giorgio Prijor en Ciara Anastasia Hiwat wonnen deze editie.

Erik Vos Prijs

De Erik Vos Prijs wordt uitgereikt tijdens het Nederlands Theaterfestival en is vernoemd naar de regisseur en oprichter van toneelgezelschap De Appel. De prijs, bestaande uit 5.000 euro, gaat jaarlijks naar een jonge regisseur die zich opvallend weet te positioneren in het Nederlandse theater. Eerdere winnaars zijn onder anderen Char Li Chung, Steef de Jong, Hulst & Tarenskeen, Suze Milius en Floris van Delft. Tijdens de uitreiking voert Erik Vos een gesprek met de winnaar: een ontmoeting tussen verschillende generaties van regisseurs. De VandenEnde Foundation ondersteunt de Erik Vos Prijs met een schenking in 2026 en 2027.

De winnaars van de VDEF Scholarships 2025 tijdens Summer Dance Forever.
Foto: Sjoerd Derine

Kasper Rietkerk

Winnaar Next Step Award

Saxofonist Kasper Rietkerk (29) is de winnaar van de Next Step Award 2025. Deze jaarlijkse prijs van de VandenEnde Foundation is bedoeld om uitzonderlijke artistieke talenten op weg te helpen bij een volgende stap in hun loopbaan.

Winnaar Kasper Rietkerk (rechts) met juryvoorzitter Lloyd Marengo. Foto: Dennis Bouman

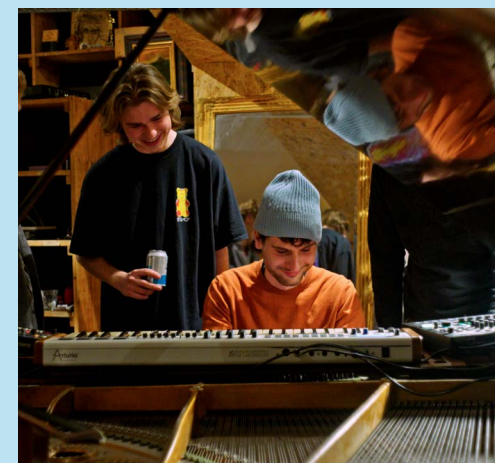
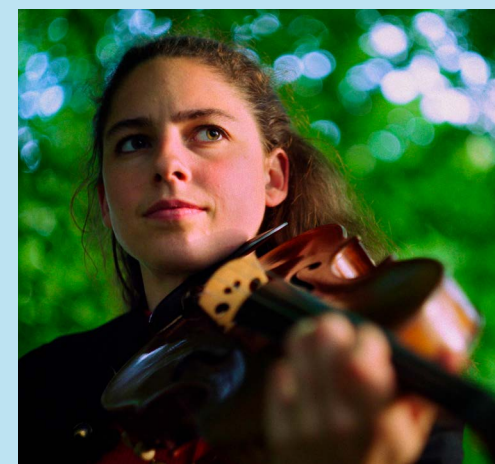
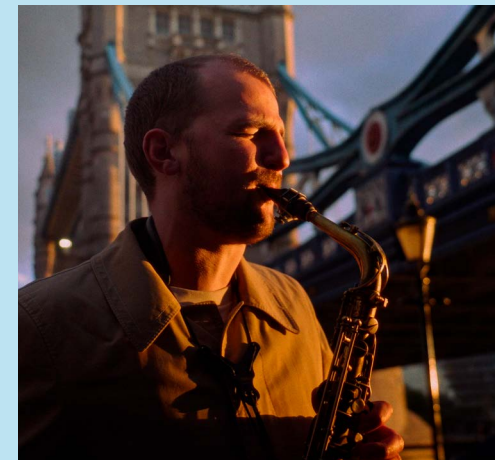
Kasper Rietkerk ontving de prijs, een bedrag van 25.000 euro en een kunstwerk van Jeroen Henneman, tijdens de uitreiking op 2 juni 2025 in Café DeLaMar in Amsterdam. De andere genomineerden, pianist Aidan Mikdad en altviolist Anuschka Pedano, ontvangen ieder 5.000 euro.

Rietkerk (1995) studeerde aan het ArtEZ Conservatorium in Zwolle. Hij haalde zijn masterdiploma aan de Royal Academy of Music in Londen. Sindsdien bracht hij verscheidene albums en EP's uit, onder meer met zijn Londense sextet KRSIX en zijn Nederlandse groep Das Sound Kollektiv.

De keuze van de jury van de Next Step Award, bestaande uit Lloyd Marengo (voorzitter), Vanessa Henneman en Robert Soomer, was unaniem. Marengo: "Bij deze uitreiking hebben we altijd te maken met drie extreem getalenteerde kunstenaars. Onze opdracht is complex. Na drie persoonlijke gesprekken met de genomineerden kozen we uiteindelijk voor Kasper. Hij heeft al ongelooflijk veel bereikt en staat nu op het punt om definitief een belangrijke plek te veroveren in het muzikale landschap. De prijs kan hem bij die stap flink op weg helpen."

Ronald Ockhuysen, directeur van de VandenEnde Foundation, benadrukte tijdens de uitreiking dat het belangrijk is talent te ondersteunen. "Jaarlijks verstrekt onze foundation zo'n veertig studiebeurzen – van dans en muziek tot toneel en hiphop. Hierdoor zien wij ongelooflijk veel talent langskomen. Dat is inspirerend én hoopgevend. Kunst zit in Nederland al jaren in de verdrinking. Het is extra mooi om te zien dat talent zich hierdoor niet laat afremmen. Kunstenaars vinden altijd hun eigen weg. Desnoods tegen de stroom in."

De VandenEnde Foundation is initiatiefnemer van twee prijzen: de Mary Dresselhuys Prijs voor acteurs (om het jaar) en sinds 2023 de Next Step Award.

De winnaar en de twee andere genomineerden van de Next Step Award 2025. Van boven naar beneden: saxofonist Kasper Rietkerk, altviolist Anuschka Pedano en pianist Aidan Mikdad. Videostills: Rauwkost

Partners

Langdurige samenwerkingen

Méér Muziek in de Klas

De toegang tot kunst- en cultuuronderwijs is voor een grote groep kinderen en jongeren nog steeds niet vanzelfsprekend. Eén op de veertien kinderen groeit op in armoede en heeft vaak te maken met een stressvolle thuissituatie. Hierdoor krijgen ze vaak minder kansen om te ontdekken wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. Dat terwijl onderzoekers wereldwijd allemaal tot dezelfde conclusie komen: bezig zijn met kunst en cultuur vergroot de wereld van kinderen. Ze krijgen meer hoop en zelfvertrouwen, leren beter samenwerken en creatief te zijn. Dit helpt ze om zich ook beter te ontwikkelen in andere vakken op school.

Méér Muziek in de Klas is in 2014 opgericht op instigatie van koningin Máxima en Jet Bussemaker, toenmalig minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De stichting streeft naar structureel muziekonderwijs voor alle basisschoolleerlingen in Nederland. Met programma's op het gebied van muziek, dans, mode, koken en toneel wil Méér Muziek in de Klas ervoor zorgen dat ieder kind in Nederland de kans krijgt om kunst en cultuur te ontdekken.

De VandenEnde Foundation ondersteunt Méér Muziek in de Klas sinds de oprichting ervan. In 2025 schonk de foundation 350.000 euro.

Junior Company

Met de oprichting van de Junior Company in 2013 hebben Het Nationale Ballet en de Nationale Balletacademie een springplank voor jonge dansers gecreëerd. De Junior Company slaat een brug tussen opleiding en beroepspraktijk en biedt jong danstalent een uitgelezen kans om zich voor te bereiden op een carrière bij Het Nationale Ballet of bij andere, internationaal toonaangevende balletgezelschappen.

Zestien jonge dansers volgen een programma dat de dagelijkse routine van een volwassen balletgezelschap weerspiegelt. Per seizoen brengt de Junior Company meestal twee eigen programma's uit: een avondvullende, eigentijdse productie en een combinatieprogramma met een dwarsdoorsnede van het balletrepertoire toont. Dat programma toont bijvoorbeeld zowel de klassieke pas de deux en fragmenten uit het (neo)klassieke repertoire als nieuwe creaties die speciaal voor de groep worden gemaakt door choreografen van naam én jong talent.

Jaarlijks ondersteunt de VandenEnde Foundation de Junior Company met beurzen voor twee dansers van het gezelschap.

Opera Studio

De Nationale Opera Studio is in september 2018 van start gegaan. In dit tweejarige programma worden jonge zangers en repetitors klaargestoomd voor een internationale operacarrière. De zorgvuldig geselecteerde

deelnemers doen belangrijke ervaringen op door mee te draaien in de professionele omgeving van De Nationale Opera en worden daarnaast individueel gecoacht in hun professionele ontwikkeling. Zo doen ze cruciale ervaring op die hun verdere carrière vleugels kan geven.

De deelnemers van de Opera Studio treden op tijdens lunchconcerten en foyeravonden en krijgen workshops van internationale regisseurs en coaches. Ook zingen ze kleine rollen op het grote podium en vertolken ze hoofdrollen in de jaarlijkse Opera Studio-productie.

De VandenEnde Foundation ondersteunt jaarlijks de ontwikkeling van jonge zangers en repetitors van Opera Studio.

Erwin Olaf Foundation

Gedurende zijn veertigjarige carrière heeft Erwin Olaf (1959-2023) consequent een activistische houding gehandhaafd en deze in zijn kunst geïntegreerd. Hij streefde naar een gelijke, diverse en vrije samenleving. De Erwin Olaf Foundation bewaart en activeert de nalatenschap van Erwin Olaf.

In 2025 heeft VDEF een samenwerking met de Erwin Olaf Foundation geïnitieerd. Olaf had een groot hart voor studenten van het mbo-beroepsonderwijs. Hij waardeerde hun inzet en praktische aanpak. Olaf beseftte dat de creatieve vaardigheden van deze studenten vaak beperkt zijn vanwege de aard van hun opleiding. Daarom bood hij ze de kans om kennis op te doen en artistiek te groeien via stages in zijn studio. Met speciale beurzen blijft de Erwin Olaf Foundation zich inzetten voor de ontwikkeling van mbo-studenten.

'Dark Matter', Nationale Opera & Ballet, met dansers van Junior Company. Foto: Michel Schnater

'Wenhao, 2025', Foam Talent 2026. Foto: Ramona Jingru Wang

Foam Talent

Foam is een toonaangevend fotomuseum in Amsterdam. Met veelzijdige, internationale tentoonstellingen wil Foam de rol van fotografie onderzoeken en uitdagen. Talentontwikkeling vormt een belangrijk onderdeel van de programmering. Fotografietalenten worden gescout, gevolgd en gepresenteerd via verschillende talentinitiatieven die het museum heeft ontwikkeld. Een belangrijk doel is tijdig

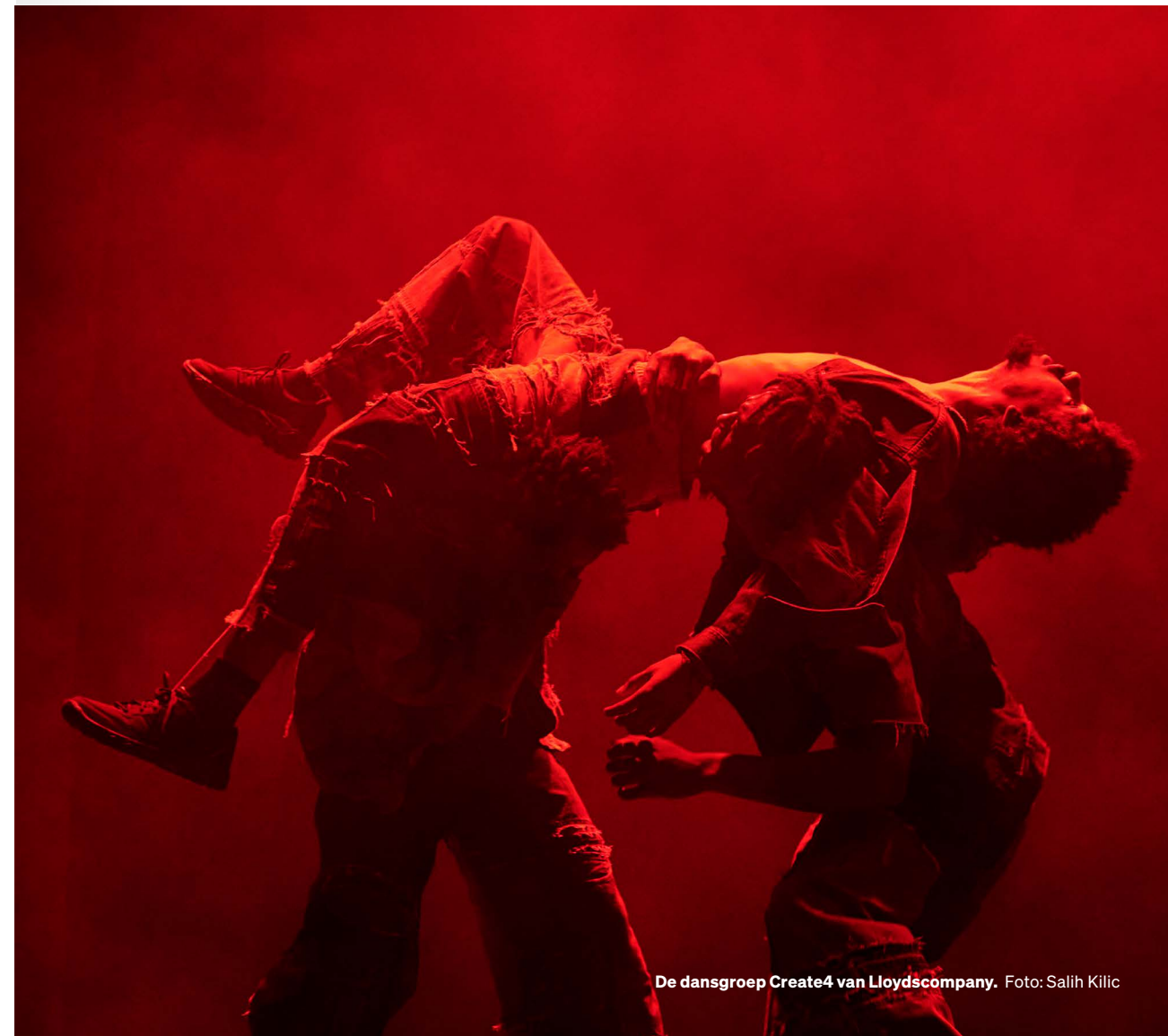
en gericht aandacht te besteden aan nieuwe relevante kunstenaars en ontwikkelingen binnen de fotografie.

Sinds de oprichting van Foam in 2001 heeft de VandenEnde Foundation het museum ruimhartig gesteund. De laatste jaren richt de steun zich op de ontwikkeling en presentatie van jong talent via het programma Foam Talent.

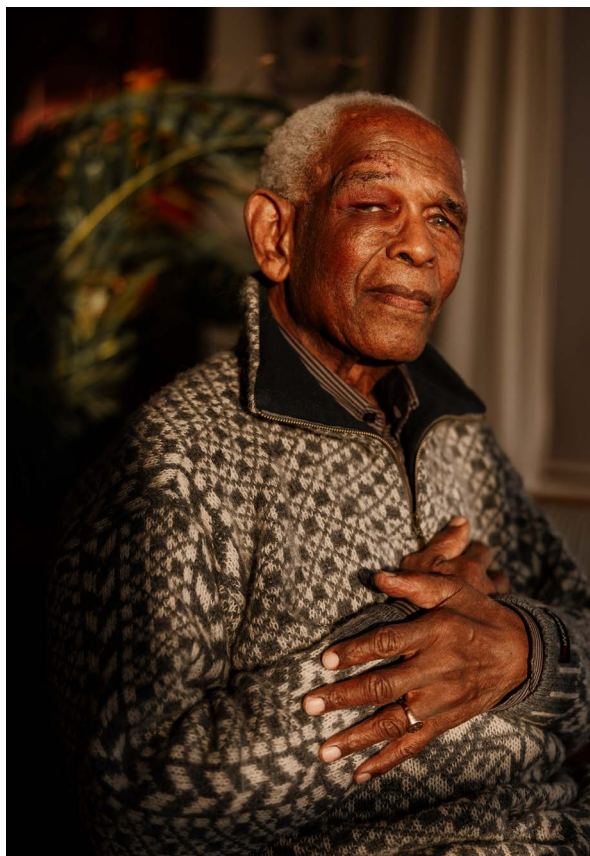
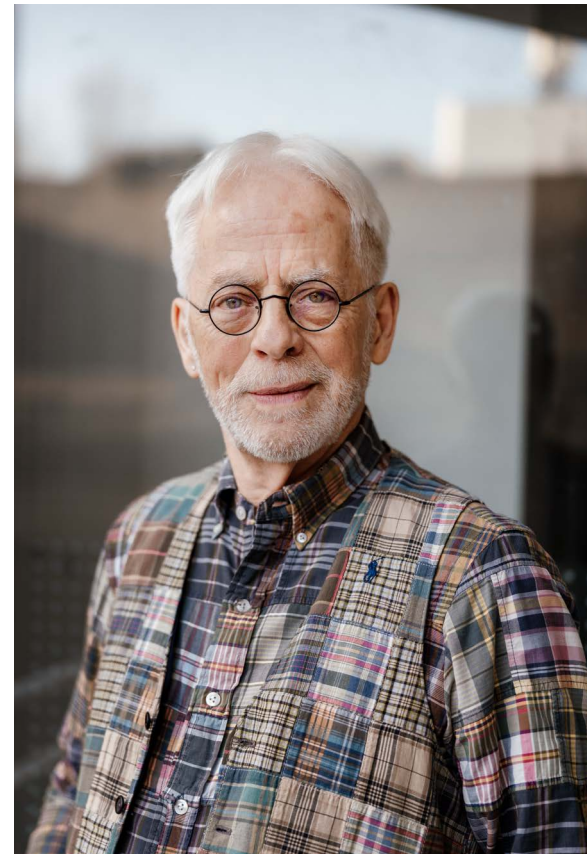
Lloydscompany

In 2019 richtte de Rotterdamse hiphopper Lloyd Marengo zijn eigen gezelschap op. Lloydscompany verbindt hiphop en theater met dansproducties en de begeleiding van opkomende makers. Met de ene voet in de underground battle scene en de andere op de theatervloer opent Lloydscompany deuren voor urban dancers en makers.

Naast het maken van eigen producties begeleidt Lloydscompany nieuwe makers uit de urban scene. Hierbij wordt er niet alleen gefocust op het artistieke proces, maar ook op de zakelijke en productionele kanten van het vak, die minstens zo cruciaal zijn. Sinds 2024 ondersteunt de VandenEnde Foundation Lloydscompany met beurzen voor uitzonderlijk hiphoptalent.

De dansgroep Create4 van Lloydscompany. Foto: Salih Kilic

Foto's van Ilvy Njikiktjen
uit de tentoonstelling 'Wijs!'
in het Bijbels Museum.

Snelloket

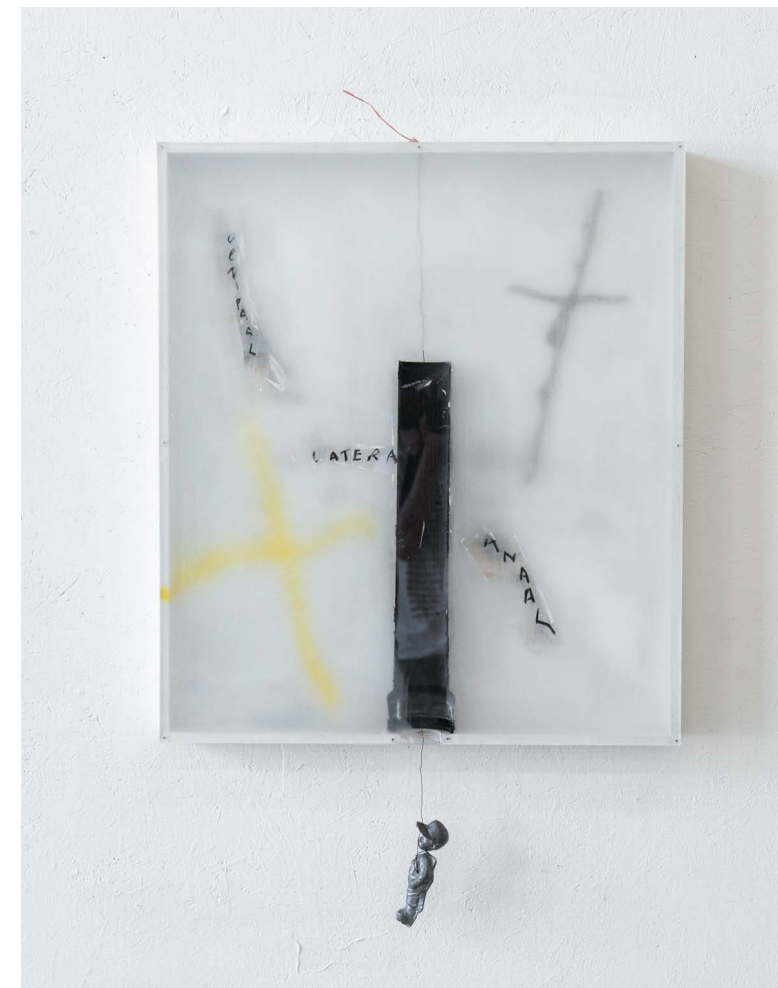
Het Snelloket is opgericht om projecten en plannen van (podium)kunstenaars en kunstinstellingen op korte termijn mogelijk te maken. Dankzij schenkingen krijgen makers ook de kans hun droomproject te ontwikkelen. In 2025 deed de VandenEnde Foundation 41 schenkingen via dit loket. We belichten drie initiatieven.

Beeldende kunst Tijn Gerards

Toekenning: € 6.750 | RM Residency in Rotterdam

Tijn Gerards (1992) maakt werk waarin tastbaarheid en illusie samenkomen in zowel schilderijen als sculpturen als installaties. Zijn werk stimuleert een dialoog tussen controle en chaos en materialiteit en perceptie. Gerards heeft in 2025 zes maanden doorgebracht als *artist in residence* bij Brutus Lab Rotterdam. Daar kon hij na zijn afstuderen aan de Koninklijke

Academie voor Beeldende Kunsten (KABK) in Den Haag zijn artistieke praktijk voortzetten en ontwikkelen. Met steun van de VandenEnde Foundation onderzocht hij in Brutus Lab hoe objecten in onze omgeving – alledaags of artistiek – onze overtuigingen vormgeven. Zo maakt hij in zijn werk de kijker bewust van de manipulatieve kracht van visuele elementen.

OLA III (2025) Tijn Gerards

Illustratie Sjoukje Bierma

Toekenning: € 3.500 | Publicatie collectie van illustraties

Sjoukje Bierma (1969) groeide op op een boerderij in Friesland. Toen ze klein was, wilde ze tekenjuf worden. Op haar achttiende ging ze naar de kunstacademie in Arnhem, afdeling modevormgeving, en belandde ze in een klas met onder anderen Viktor & Rolf. In 1993 studeerde Bierma af, daarna heeft ze 'heel veel geflierefluit', zoals ze in *Het Parool* zegt. "In die tijd zong ik ook nog, ik was een van de Arnhemse Meisjes. We zagen eruit als Jessica in *Roger Rabbit* en traden met een jazztrio op in hotels en bars. Daarnaast heb ik modecollecties gemaakt. Op een gegeven moment is dat gekanteld naar illustraties."

Illustraties voor de FashionWeek in Amsterdam bezorgden Bierma haar eerste opdrachten als illustrator buiten de modewereld. Ze tekende binnen- en buitenlandse staatshoofden, politici, criminelen, voetballers en zoveel meer – onder andere voor *Het Parool* en *Nieuwe Revu*. Ook maakte ze aquarellen van zomerse stadstaferelen, die sterk contrasteren met haar illustraties bij verhalen over misbruik en liquidaties.

Met steun van het Snelloket kon Bierma een overzichtsexpositie van haar werk organiseren in Amsterdam. Ook verscheen een boek met haar illustraties.

FILM
BY
THE
SEA

documentaire

PLAYING THE CHANGES
TRACKING DARIUS BRUBECK (+ Q&A)

ZONDAG
8
SEPTEMBER

LIVE
CONCERT
THE DARIUS
BRUBECK
QUARTET

Film Film by the Sea

Toekenning: € 18.000 | Zeeuws Licht, een podium voor nieuwe en gevestigde filmmakers uit Zeeland en voor de openingsavond

Film by the Sea (begonnen in 1999) is een jaarlijks filmfestival in Vlissingen. Het festival heeft een breed aanbod, met de nadruk op boekverfilmingen en de hoogtepunten van de internationale festivals in Cannes, Venetië en Berlijn. De VandenEnde Foundation biedt Film

by the Sea steun bij de organisatie van Zeeuws Licht, een belangrijk podium waarop Zeeuwse makers en films over Zeeland in de spotlights worden gezet. Het landelijke en regionale bereik van het festival versterkt de aandacht voor Zeeuwse films en de Zeeuwse cultuur.

DeLaMar 80 jaar

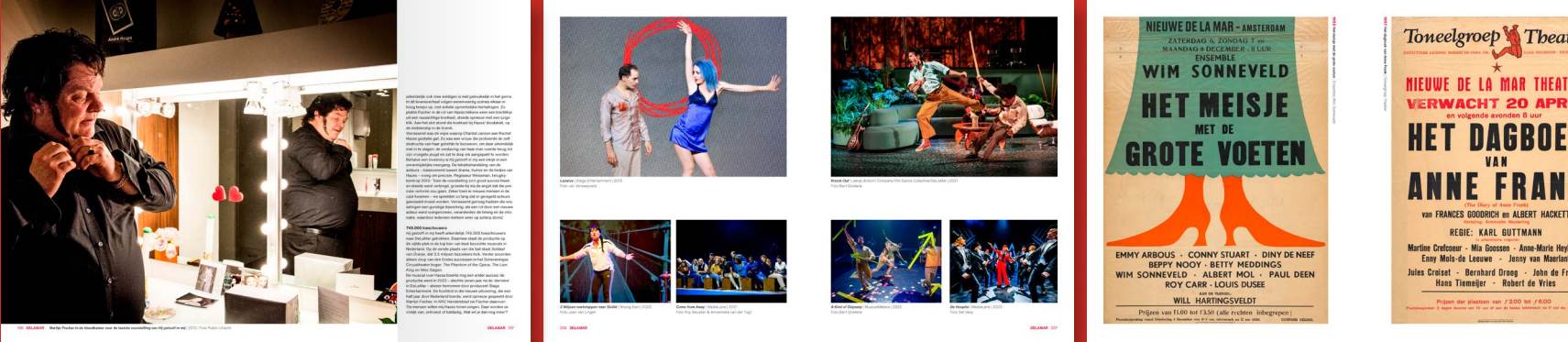
Het boek

Naar aanleiding van het jubileum van DeLaMar schreef Ronald Ockhuysen het boek 80 jaar DeLaMar, dat de geschiedenis van het theater in tekst en beeld vertelt. Tijdens de boekpresentatie op 26 november 2025 in Café DeLaMar nam Simone Kleinsma het eerste exemplaar in ontvangst uit handen van Janine van den Ende.

Janine van den Ende: "Helaas is in Nederland weinig aandacht voor de geschiedenis van de kunsten. Terwijl ook deze verhalen verteld moeten worden. Dat is bij DeLaMar nu gebeurd. Het is belangrijk dat de historie van dit theater, met een grote rol voor cultureel ondernemerschap, nu eindelijk is geboekstaafd."

Van het boek zijn achtduizend exemplaren gedrukt. DeLaMar heeft daarvan 2.500 cadeau gedaan aan trouwe klanten. De overige exemplaren zijn verkocht via de kwaliteitsboekhandels. Het boek is alleen nog beschikbaar voor bibliotheken en onderwijsinstellingen.

Enkele pagina's uit het rijk geïllustreerde boek '80 jaar DeLaMar'.
Ontwerp: Marinka Reuten

‘Ik sta te trappelen’

Studiebeurzen voor jonge talenten

Ruim achthonderd jongeren hebben de afgelopen 25 jaar met een beurs van de VandenEnde Foundation kunnen studeren aan prestigieuze opleidingen in binnen- en buitenland. Ze kwamen door een strenge selectie, inclusief auditie. Drie studenten vertellen over hun ervaringen op de scholen die hun dromen tastbaarder maken.

Door Milco Feijnenbuik

Ilia Rayskin

Studiebeurs 2024-2025 – The New School in New York

Voor drummer en componist Ilia Rayskin (1998) stond het altijd al vast: New York was zijn walhalla. Sinds de zomer van 2024 volgt hij daar de master Performer-Composer aan The New School.

Na je afstuderen aan het Conservatorium van Amsterdam maakte je niet direct de oversteek. Waarom studeerde je toen niet door?

“Voor mij is er altijd een duidelijk verschil geweest tussen opleiding en muzikale praktijk buiten school. Het is belangrijk om als muzikant veel te spelen en te luisteren. Na mijn afstuderen aan het conservatorium wilde ik bewust al mijn tijd aan de praktijk besteden, een studiepauze nemen en plannen maken voor mijn toekomst.”

Ilia Rayskin Foto: Anton Gruhn

Gaya Hagemeyer in 'Undercurrents', gecoreografeerd door Lukas Timulak

Waarom wilde je graag naar New York?

“Vanaf het moment dat ik besepte dat ik muzikant wilde zijn, is mijn hart altijd in New York geweest. Het merendeel van mijn muzikale helden woont er of heeft er een deel van hun leven gewoond. Kunst van elke soort is daar op het hoogste niveau vertegenwoordigd.”

“Ik heb hier veel nieuwe vrienden gevonden en er is overal livemuziek, heel inspirerend. In de VS zelf is het natuurlijk best onrustig. Ik volg alles bewust en je krijgt ook wel wat mee van de politieke spanning. Gelukkig is New York wel min of meer een eigen bubbel.”

Hoe bevalt de opleiding?

“De lessen zijn op erg hoog niveau. Ik heb privélessen gehad van mijn artistieke helden zoals Peter Evans, Kim Cass, Ben Monder en Matt

Mitchell. De flow van de stad past ook enorm goed bij mij; ik ben erg blij met mijn keuze.”

“Ik speel veel met mensen, bijna dagelijks, en besteed veel tijd aan componeren en het bestuderen van composities. Het is ongelofelijk druk maar dat is precies wat een persoon als ik nodig heeft. Veel tijd om te slapen blijft er niet over.”

Hoe zie je jouw toekomst?

“Na het afronden van mijn studie wil ik in New York blijven en als artiest onderdeel zijn van de scene hier. Ik wil hier blijven wonen tot ik er moe van word. Daarnaast vind ik het leuk om met kunstenaars uit andere disciplines te werken. Ik ben druk bezig met het conceptualiseren van ideeën. Hoe en wat ik daar precies mee ga doen... dat gaan we nog zien.”

Gaya Hagemeyer

Studiebeurs 2024-2025 – Arts Umbrella, Vancouver

Na haar klassieke dansopleiding aan de Nationale Balletacademie besloot Gaya Hagemeyer (2006) het roer om te gooien. Met een beurs van de VandenEnde Foundation reisde ze af naar Vancouver om zich verder te ontwikkelen in de contemporary dance. Ze kwam terecht bij Arts Umbrella, het multidisciplinaire opleidingsprogramma voor design, theater, dans, muziek en film.

Hoe bevalt het leven in Vancouver?

“Vancouver is een geweldige stad met bos, zee en bergen. Het wordt omringd door prachtige natuur. Ik woon met twee Canadese klasgenoten in een appartementje aan het strand, op fietsafstand van de opleiding. Arts Umbrella ligt in een leuke wijk. De enige minpuntjes: Vancouver is een relatief dure stad en bellen met het thuisfront is – met negen uur tijdsverschil – niet altijd even makkelijk.”

Ben je tevreden over je keuze voor Arts Umbrella?

“De tijd vliegt. Door de bijzondere ervaringen en ontmoetingen met geweldige artiesten en de vele dansoptredens. Er hangt een intieme sfeer op school. Dat is fijn; ik spendeer daar zes dagen per week met mijn zestien medestudenten. De hechte teamspirit is nodig, want de semesters zijn zwaar.”

“We beginnen elke dag met balletles. De rest van de dag hebben we repetities met bekende choreografen uit de hele wereld. Van hen krijgen we levenslessen en ervaringen mee. We werken ook veel samen met ouderejaarsstudenten. Het is een diverse en internationale groep. Mijn leven is veel rijker geworden en ik ben er trots op dat ik student ben aan Arts Umbrella.”

Hoe kijk je naar de toekomst?

“Het is een geweldige ervaring om mijn passie verder te kunnen ontwikkelen in een nieuw land. Ik word omringd door bijzondere mensen met dezelfde passie, die ik nu al vrienden voor het leven mag noemen. Ik krijg de kans een nieuwe cultuur en stad te leren kennen en mag me de hele dag bezighouden met wat ik het liefste doe.”

Martin Crasborn

Studiebeurs 2024-2025

National Film & Television School Beaconsfield

Het is niet de eerste keer dat Martin Crasborn (1998) in Engeland studeert. Van 2019 tot 2020 volgde hij de master Culture Industries aan Goldsmiths University of London. Vervolgens vertrok hij naar Gent voor de bacheloropleiding Audiovisuele Kunsten. En nu is hij terug in het Verenigd Koninkrijk: sinds 2025 volgt hij de masteropleiding Direction Fiction aan de National Film & Television School in Beaconsfield.

Waarom koos je voor deze opleiding?

“De Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent was een goede plek om mijn stem als maker te verkennen. Ik maakte daar allerlei films, niet alleen fictie maar ook experimenteel. Tegen het einde van de studie wist ik dat ik me als fictieregisseur wilde ontwikkelen. De National Film & Television School trok me aan vanwege de praktijkgerichte aanpak, de topfaciliteiten en het internationale netwerk van de school. Ik droom ervan om ooit een coproductie te regisseren tussen het Verenigd Koninkrijk, Nederland en België.”

“Door mijn opleiding heb ik ontdekt dat er veel dansgezelschappen zijn, vooral in Europa. Het komende jaar ga ik mij nog meer verdiepen; welk gezelschap zou geschikt voor mij zijn? Mijn ultieme droom is een plekje te bemachtigen bij een gerenommeerd gezelschap dat de grenzen van dans verlegt, zoals het Nederlands Dans Theater in Den Haag.”

Hoe was het eerste jaar?

“Al tijdens de eerste zes maanden draaiden we de eerste korte film op 16mm. Aangezien ik nog nooit film had gedaan, was dat best spannend. Ik vond het fantastisch. De school kiest er bewust voor om je veel op film te laten draaien zodat je leert om je tot in de puntjes voor te bereiden en op de set efficiënte en duidelijke keuzes te maken.”

“De opleiding voldoet tot nu toe aan mijn verwachtingen. Ik heb geluk met mijn jaargang. Binnen ons groepje van tien regisseurs hebben we in korte tijd al een hechte band opgebouwd. Ook binnen andere richtingen heb ik vrienden gekregen en daarmee goede contacten voor de toekomst. Uiteindelijk is je netwerk de grootste troef van een filmopleiding.”

Waar kijk je naar uit?

“Ik kijk uit naar mijn afstudeerfilm waarvoor we het grootste budget en de grootste creatieve vrijheid krijgen. Ik heb al meerdere ideeën en sta te trappelen om er één van te ontwikkelen. Tegelijk probeer ik ook regelmatig stil te staan en te genieten van deze hele ervaring. Voor je het weet, is de opleiding alweer voorbij.”

Martin Crasborn Foto: Vittoria Avigliano

Singer-songwriter Blaudzun
op het Rapunzel Festival 2025.
Foto: By Marj

De hele zaal muisstil

Interview Nikola Meeuwsen

Nikola Meeuwsen won in mei 2025 het Elisabethconcours in Brussel. Sindsdien staat zijn leven op z'n kop. Zo kreeg hij al snel een recital aangeboden in de Grote Zaal van het Concertgebouw. 'Het hele fenomeen van wat een pianist moet zijn, is voor mij verbonden met deze zaal.'

Door Peter van der Lint

Echt rustig is het in het lege Concertgebouw niet. Het gratis lunchconcert op de woensdagmiddag is net afgelopen. Op het podium zijn de orkeststoelen en lessenaars wat op een kluitje gegooid om plaats te maken voor twee glimmende vleugels. Twee technici zijn intussen in de weer met het mechaniek van de grote pianolift, waarmee deze vleugels zojuist vanonder het podium naar boven werden getakeld. Pianist Nikola Meeuwsen gaat achter de ene Steinway zitten en begint onverstoord voor zichzelf te spelen.

Af en toe herhaalt hij obsessief een toon, een akkoord, of een loopje. Hij laat de klank op zich inwerken en kijkt op die momenten naar het plafond, alsof hij de nagalmende toon met zijn ogen wil volgen.

Het is de middag dat Meeuwsen de vleugel kiest voor zijn allereerste recital in de Grote Zaal van het Concertgebouw, in het najaar van 2025. In mei van dat jaar won hij het prestigieuze en zware Koningin Elisabethconcours in Brussel, als eerste Nederlander ooit. Het Concertgebouw besloot een dag later al om dit Winnaarsconcert aan het seizoenaanbod toe te voegen, speciaal voor hem. Dat was een groot moment voor de toen 23-jarige.

"Het hele fenomeen van wat een pianist moet zijn, is voor mij verbonden met de Grote Zaal van het Concertgebouw", zegt Meeuwsen. "Als klein jongetje heb ik er, mede dankzij de generositeit

van Marco Riaskoff, veel pianisten kunnen zien en horen in zijn geweldige concertserie *Meesterpianisten*. Grigory Sokolov, Evgeni Kissin, Radu Lupu, Nelson Freire – al die grootheden heb ik hier gehoord. Als ik dan na zo'n heel goed recital thuiskwam, gaf dat mij zoveel inspiratie. Ik heb daar heel veel aan gehad. Spelen in deze Grote Zaal betekent voor mij het hoogst haalbare voor een pianist. Als jongetje van tien had ik misschien wel fantasieën dat ik hier zelf ooit zou spelen, en dat het nu echt gaat gebeuren, voelt onwerkelijk."

Pianostemmer en -technicus Michel Brandjes is er deze middag bij om Meeuwsen met raad en daad bij te staan. Hij vertelt hem welke pianisten er de afgelopen weken allemaal achter deze vleugels hebben gezeten en welke concerten ze erop speelden. Meeuwsen luistert aandachtig, knikt soms instemmend. Als hij ruim een kwartier op de ene vleugel gespeeld heeft, vraagt hij Brandjes of hij de andere vleugel mag proberen. Hij vindt de klank van de eerste erg mooi, maar zou graag een iets rondere toon voor Schumann hebben.

Terwijl de pianist naar zijn volgende instrument loopt – sinds februari van dit jaar de allernieuwste Steinway van het Concertgebouw – legt Brandjes kort uit wat hij gaat doen. "Deze vleugel staat in de Ferrari-stand. Ik ga hem nu in de Bentley-stand zetten om die rondere klank proberen te krijgen die Nikola wil." Om dat te testen moet Brandjes soms zelf even een riedeltje spelen

en klinken er twee vleugels door elkaar heen. “Stoort het, als ik af en toe wat speel?”, roept Brandjes naar Meeuwsen. Die roept terug: “Nee, helemaal niet. Ik hoop dat ik niet stoort.” Deze middag zal Meeuwsens pianoleraar Marlies van Gent achter in de zaal gaan zitten om de klank daar te beoordelen. Er wordt niets aan het toeval overgelaten.

Ruim anderhalf uur daarvoor is Meeuwsen aangeschoven in het café van het Concertgebouw. Hij is met de trein gekomen uit Den Haag, waar hij bij zijn ouders woont. Hij vertelt over zijn winst in Brussel en over het komende recital. Voor Meeuwsen is het heel duidelijk dat hij niet nog eens aan een concours wil meedoen. “Zo’n wedstrijd vind ik maar een rare wereld. In tegenstelling tot sommigen van mijn medefinalisten ben ik geen concourstijger. Maar het is tegelijkertijd ook leuk, natuurlijk helemaal als je wint. Ja, ik heb de video van de proclamatie teruggekeken, omdat ik op het moment zelf amper meekreeg wat er allemaal om mij heen gebeurde. Leuk om te zien, ja. Je zit in die antichambre naast het podium best wel lang te wachten op het verlossende woord van de juryvoorzitter. Samen met elf mensen die je best wel goed hebt leren kennen in de weken daarvoor. De spanning bouwt zich enorm op.”

En toen dan om één uur ’s nachts Nikola Meeuwsen tot winnaar werd uitgeroepen, was er die grote euforie in die antichambre. Een explosie van oprechte collegialiteit en vriendschap. Arthur Hinnewinkel uit Frankrijk vloog hem om zijn nek, net als Valère Burnon uit België. Zij behaalden respectievelijk de vierde en de derde plek. “Arthur is mijn beste vriend, en we hadden geen van beiden verwachtingen wat betreft de uitslag. Ik zou denk ik hetzelfde hebben gereageerd als Arthur of Valère eerste waren geworden. Je kunt extatischer zijn als een ander wint, helemaal als het een goeie vriend van je is. En Arthur is echt zo’n goeie vriend. We bellen elkaar ongeveer elke dag. En leuk, we gaan samen Mozarts *Concert voor twee piano’s* spelen, in de Brusselse zaal waar het zich in mei allemaal afspeelde.”

Als jongetje was Nikola gefascineerd door dode pianisten en fossielen

Er kwam na die avond veel op Meeuwsen af. Hij had er een beetje een idee van, omdat hij vaak gehoord had dat je leven bij winst in Brussel in één keer totaal veranderde. En dat bleek zo te zijn. Al was het alleen maar omdat mensen nu weten wie hij is. Naamsbekendheid is in deze wereld belangrijk. Hij heeft inmiddels een tournee door Azië achter de rug en heeft concerten in Europa en Brazilië gespeeld. En nu dan dit eerste recital in de Grote Zaal van het Concertgebouw.

Hij mocht het programma zelf samenstellen. “Ik wilde heel graag de *Tweede pianosonate* van Sjostakovitsj doen, omdat het zo’n bijzondere compositie is. Er is een liveopname van Youri Egorov, die dit stuk hier in de Grote Zaal heeft gespeeld. Dat is zo ongelofelijk mooi, daar haal ik zoveel inspiratie uit. En het tweede grote stuk moest Schumanns *Fantasie in C* zijn. Rondom die twee composities – stukken met veel gewicht – heb ik het recital verder opgebouwd. Sjostakovitsj eindigt donker, terwijl Schumann zo mooi en rustig eindigt in C-groot. Dus Sjostakovitsj sluit het deel voor de pauze af en Schumann staat aan het eind. Je kunt mensen beter met Schumann naar huis sturen.”

“En daarna komt voor mij dan, als het goed gaat, het mooiste deel van het recital, de toegift. Bij de toegiften ontstaat een heel andere sfeer in de zaal, omdat de druk van het officiële programma eraf is. Ik vond die toegiften vroeger als ik hier naar grote pianisten zat te luisteren altijd zo fijn. Ook het niet weten wat er komt, verhoogde voor mij de spanning en de vreugde. Je laten verrassen.”

Omdat Meeuwsen zo’n prettige pianist is om naar te kijken, vraag ik hem naar welke pianist hijzelf graag zou willen kijken. Hij antwoordt meteen: Arturo Benedetti Michelangeli. “Ik heb Michelangeli nooit live kunnen meemaken, en dat gaat ook niet meer lukken, maar hem zou ik wel graag een keer willen zien, ja. Ik kijk graag naar Sokolov en was verzot op Lupu. Allebei hebben ze dat ondefinieerbare charisma. Ik zag Lupu ooit als toegift een Intermezzo van Brahms spelen. Die nobele houding van hem, zo helemaal zonder een zweempje spierspanning.”

“Maar ik moet eerlijk zeggen dat ik het liefst met mijn ogen dicht zit. Dan is de concentratie groter en kan ik nog beter luisteren. Zo luisterde ik naar Sokolov in het langzame deel van Chopins *Tweede pianosonate*. De hele zaal was

muisstil, hij speelde met zoveel overtuiging, echt buitengewoon. Het klinkt misschien raar, maar het leek wel of hij in direct contact met de componist stond. Ik kan me echt alle recitals van Sokolov herinneren.”

Meeuwsen is op zijn zesde piano gaan spelen omdat het leven van Vladimir Horowitz hem zo fascineerde. In diezelfde periode zocht hij ook

naar fossielen. “Mijn ouders vertelden me later dat kennissen zich weleens zorgen maakten, omdat ik alleen maar bezig was met fossielen en dode pianisten. Van die dode pianisten zou ik het liefst Liszt willen zien en horen. Hij had zoveel kennis van muziek en van componisten. Ja, Franz Liszt die de *Hammerklavier-sonate* van Beethoven speelt. Dat zou echt fantastisch zijn.”

Pianist Nikola Meeuwsen won als eerste Nederlander het Koningin Elisabethconcours. Muziekjournalist Peter van der Lint interviewde hem hierover voor dagblad Trouw. Dit interview is een aangepaste versie van het artikel dat op 19 oktober 2025 in die krant verscheen. Meeuwsen is een oud-bursaal van de VandenEnde Foundation. Hij ontving studiebeurzen in de periode 2014-2020 en in 2022, voor onder meer zijn pianostudie bij Enrico Pace aan de Accademia Pianistica Internazionale Incontri col Maestro en zijn opleiding aan de Chapelle Reine Elisabeth in Brussel.

It's really happening Sander Coers

Baten en lasten

	2025	2024
Baten		
Schenkeningen	5.700.000	5.700.000
Huurbaten DeLaMar	2.083.632	2.083.632
Overige bijdragen	172.149	662.368
Totaal beschikbaar voor doelstelling	7.955.781	8.446.000
Lasten		
Projecten	4.141.136	4.604.872
Organisatiekosten	902.950	869.614
Vastgoed DeLaMar Theater	1.208.021	1.782.379
Totaal besteed aan doelstelling	6.252.107	7.256.865
Exploitatiesaldo	1.703.674	1.189.135

	2025	2024
Vaste activa		
Materiële vaste activa	32.239.836	32.266.657
Immateriële vaste activa	49.059	78.891
	32.288.895	32.345.548
Vlottende activa		
Vorderingen	333.736	204.212
Liquide middelen	10.036.736	8.005.703
	10.370.472	8.209.915
	42.659.367	40.555.463
Eigen vermogen	33.943.807	32.653.133
Voorzieningen	6.084.822	5.717.075
Kortlopende schulden	2.630.738	2.185.255
	42.659.367	40.555.463

Even voorstellen

Nandine van Karnebeek

Nandine van Karnebeek is sinds 2026 adjunct-directeur van de VandenEnde Foundation. Eerder werkte ze als creatief producent en programmamaker. Welke voorstelling vergeet ze nooit meer? Wat zingt ze onder de douche? Een kennismaking in vogelvlucht.

Foto: Marinka Reuten

Eerste voorstelling of concert

“Dat weet ik niet meer goed, maar een voorstelling die ik me echt nog herinner is *Het dagboek van Anne Frank* die ik op mijn vijftiende zag, volgens mij in het Nieuwe de la Mar. Jeroen Krabbé speelde de rol van Otto Frank en Jip Wijngaarden die van Anne. Het stuk eindigde met de inval in het Achterhuis. Tijdens het applaus zaten de acteurs nog zo in hun rol dat ze helemaal niet konden lachen. Dat maakte veel indruk op me.”

Voorstelling waarvan je gelukkig werd

“Dat is lastig kiezen, ik noem er drie.

2019 – het twintigjarig jubileumconcert van De Jeugd van Tegenwoordig in het Olympisch Stadion in Amsterdam. Geweldige band die het hele stadion plat speelde.

2024 – Dansers Redouan Ait Chitt en Denden Karadeniz in de voorstelling *Remla*. Betoverende prestatie van twee indrukwekkende dansers uit de hiphop en breaking scene, met muziek van het Amsterdams Andalusisch Orkest. Ik vond het zo goed dat ik het twee keer heb gezien.

2025 – In Castello Sforzesco in Milaan, zag ik *Mother* van kunstenaar Robert Wilson; een installatie rond de Rondanini Piëta, het onvoltooide marmeren beeld waaraan Michelangelo werkte tot drie dagen voor zijn dood. In een volledig verduisterde ruimte zagen we hoe lichtstralen het beeld langzaam aanlichtten, terwijl het *Stabat Mater* van Aro Pärt weerklonk. De installatie duurde twintig minuten. Al die tijd keken we naar dat prachtige beeld dat door het licht en de muziek langzaam tot leven kwam. Het was alsof je de emotie van Maria, die haar overleden zoon in haar armen hield, kon voelen.”

Productie die je niet snel zal vergeten

“Heel recent nog. Het theaterprogramma voor het jubileumgala in DeLaMar in november 2025. Als creatief producent was ik verantwoordelijk voor het geheel. Het was een mooi, vol programma met veel verschillende artiesten en heel weinig tijd om alles goed door te lopen op de dag zelf. Maar het is gelukkig goed gegaan, mede dankzij de geweldige groep mensen die meewerkte, zowel achter de schermen als op het podium.”

Benijdenswaardig personage

“Ik zou wel zo moedig willen zijn als Brienne of Tarth, de rechtschapen ridder uit *Game of Thrones*.”

Het lelijkste

“Onoprechtheid, hoge concentraties fijnstof, de grote hoeveelheid bewerkt voedsel in de supermarkten en ondeskundige opiniemakers die aan talkshowtafels de ruimte krijgen om hun negativiteit over het land uit te storten.”

Je grootste extravaganza

“Designermode van met name Dries van Noten. Dat probeer ik zo veel mogelijk tweedehands en in de uitverkoop aan te schaffen.”

Overgewaardeerd muziekgenre

“De Palingsound.”

Regieaanwijzing voor jezelf

“Zo af en toe wat minder in de productiestand. Sommigen van mijn vrienden noemen mij Voorwaarts Mars! Dat zegt genoeg.”

Favoriete citaat

“Ik hoor bijna altijd muziek in mijn hoofd. Tijdens gesprekken associeer ik vaak woorden of zinnen die mensen gebruiken met nummers of songteksten. Die wil ik dan vervolgens nog wel eens hardop uitspreken midden in een gesprek.”

Gelukkigste moment

"Afgelopen zomer was ik met mijn gezin in de Argentijnse provincie Salta, vlak bij een piepklein dorpje dat Molinos heet. We verbleven in een estancia waar je alleen kon komen door met een pick-up truck door een rivier te rijden. De natuur was van een adembenemende schoonheid en er was in geen velden of wegen een toerist te bekennen."

Talent waarover je zou willen beschikken

"Tijdens mijn studietijd ging ik opnieuw op pianoles om te leren improviseren, maar helaas is dat een talent dat ik ontbeer. Ik leerde in die tijd wel de muziek van Satie, Chopin en Philip Glass beter kennen. Het was dus niet voor niets."

Grootste prestatie

"Dat ik al heel lang een gelukkig mens ben."

Favoriete woonplaats

"Ik woon er al, in Amsterdam. Een geweldige stad. Als ik door de Javastraat loop of over de Zeedijk, word ik altijd blij."

Meest gekoesterde bezit

"Mijn twee zoons. Niet mijn bezit, natuurlijk, maar wel de meest gekoesterde personen in mijn leven."

Historische figuur die blijvend indruk maakt

"Roxane van Iperen schreef het aangrijpende boek *'t Hooge Nest* over de joodse zusters Janny en Lien Brilleslijper. Ze waren actief in het verzet totdat ze gedwongen werden onder te duiken in een huis, verscholen in de bossen van 't Gooi. Ze slaagden erin een onderduik-gemeenschap te creëren waar in een schijnbaar ongedwongen sfeer ruimte was voor toneel, muziek en dans. De moed van deze vrouwen en de manier waarop kunst werd ingezet als verbindend middel in donkere tijden, spreken mij enorm aan."

Grootste held

"Femke Halsema, de eerste vrouwelijke burgemeester van Amsterdam, is een van mijn helden. Ze is rechtvaardig, onverschrokken, moedig, slim, volhardend en empatisch. Ze is een groot voorbeeld voor vele vrouwen en jonge meisjes."

Spijt van...

"Een jaar of twintig geleden heb ik een tijdje spijt gehad dat ik nooit heb overwogen een zangopleiding te doen aan het conservatorium. Dat gevoel duurde maar kort aangezien ik altijd veel plezier heb gehad in mijn werk en ik blij ben met de manier waarop ik me heb kunnen ontwikkelen. Het resulteert dus nu in mijn nieuwe baan bij de VandenEnde Foundation."

Zingen onder de douche...

"Liedjes van Annie M.G. Schmidt behoren tot mijn favorieten onder de douche."

Schilderij dat je niet loslaat

"Tijdens mijn studententijd zag ik in het Stedelijk Amsterdam *Who's afraid of Red Yellow and Blue* van Barnett Newman. Ik begreep er helemaal niets van maar was er wel door geïntrigeerd. Het was voor mij de reden om na mijn propedeuse Nederlandse Taal- en Letterkunde, te kiezen voor de specialisatie Cultuurgeschiedenis vanaf de Verlichting zodat ik vakken over moderne kunstgeschiedenis kon volgen."

Favoriete stad op treinafstand

"Ik ga minimaal één keer per jaar naar Parijs. Ik bezoek er altijd een paar tentoonstellingen en galleries, zoals bijvoorbeeld Fondation Louis Vuitton, Fondation Giacometti of galerie Gagosian, en neem natuurlijk uitgebreid de tijd om lekker te eten en drinken in een aantal van de fijne restaurants en bistro's die je overal tegenkomt. Mijn stappengemiddelde stijgt in Parijs altijd naar minimaal 15.000 per dag met de eindeloze wandelingen door de stad. Als mijn voeten er geen zin in hebben, neem ik de metro. Parijs verveelt nooit."

Dansend stel op de Zeedijk
tijdens de jaarlijkse kermis, mei 1961.
Foto: Ed van der Elsen

Bestuur, medewerkers en adviseurs

VandenEnde Foundation

Bestuur

Joop van den Ende	<i>voorzitter</i>
Janine van den Ende	<i>vicevoorzitter</i>
Saskia Laseur	<i>secretaris</i>
Cornald Maas	<i>bestuurslid</i>
Rutger van Nouhuijs	<i>penningmeester</i>
Marian Spier	<i>bestuurslid</i>
Ronald Ockhuysen	<i>directeur-bestuurder</i>

Medewerkers VandenEnde Foundation

Nandine van Karnebeek	<i>adjunct-directeur (per 1 februari 2026)</i>
Natasha Kyriakopoulos	<i>programmamanager</i>
Maartje Verhaak	<i>programmamanager</i>
Milco Feijnenbuik	<i>contentmanager</i>
Casper van der Salm	<i>financieel manager</i>
Roza Compas	<i>controller</i>

De directeur ontvangt een niet bovenmatige vergoeding voor zijn werkzaamheden en verantwoordelijkheden. De leden van het bestuur ontvangen vacatiegeld passend bij hun werkzaamheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot het beheer van de VandenEnde Foundation als geheel en de afzonderlijke toekenningen. Een onkostenvergoeding is hiervoor uitgesloten. De oprichters, Joop en Janine van den Ende, zijn uitgezonderd van voornoemde regelingen.

De VandenEnde Foundation leeft de gedragscode
FIN Code Goed Bestuur na.

Relevante nevenfuncties bestuursleden en directeur

per 31 december 2025

Joop van den Ende

Bestuurder STAK Chios
Bestuurder New Waves Investments BV
Bestuurder Feste Investments BV
Voorzitter bestuur VandenEnde Foundation
Voorzitter bestuur Stichting DeLaMar Theater
Bestuurslid Blockbusterfonds
Bestuurslid Stichting Méér Muziek in de Klas
Lid toezichtcommissie Cultuurloket DigitALL

Janine van den Ende

Bestuurder STAK Chios
Vicevoorzitter en vergadervoorzitter
VandenEnde Foundation
Vicevoorzitter en vergadervoorzitter Stichting
DeLaMar Theater
Bestuurslid Blockbusterfonds

Saskia Laseur

Bestuurslid Stichting DeLaMar Theater
Bestuurslid Stichting Kersjes Fonds
Bestuurslid Coöperatie Law Firm School U.A.
Lid raad van experts Stichting Rechten van de
Natuur
Lid raad van advies Stichting Intern Toezicht
Goede Doelen
Voorzitter Platform notarissen
Concertgebouwfonds
Network Ambassador War Child

Rutger van Nouhuijs

Penningmeester Stichting DeLaMar Theater
Managing Director Citi
Lid raad van advies Euronext Amsterdam
Bestuurslid AmCham Board

Cornald Maas

Bestuurslid Stichting DeLaMar
Lid selectiecommissie Eurovisie Songfestival
Commissievoorzitter jury Canal Parade Pride

Marian Spier

Bestuurslid Stichting DeLaMar Theater
Lid raad van toezicht Van Gogh Museum
Amsterdam
Lid Governance Committee Van Doorne NV
Voorzitter SIDN fonds
Bestuurslid Stichting Radiant Roots

Ronald Ockhuysen - directeur

Secretaris bestuur Stichting DeLaMar Theater
Lid selectiecommissie Cultuurloket DigitALL
Bestuurslid Stichting Veronica
Bestuurslid Stichting NU.nl
Bestuurslid Stichting BBU/MUG

Adviseurs 2025

Adviseurs theater

Carline Brouwer - *regisseur*
Jacob Derwig - *acteur, regisseur*
Nina Spijkers - *regisseur*

Adviseurs muziek (klassiek)

Jan Ype Nota - *cellist*
Saraj Kapustin - *violist*
Tobias Borsboom - *pianist*

Adviseurs muziek (jazz/pop)

Ben van Gelder - *saxofonist*
Yorán Vroom - *drummer*
Gijs Idema - *gitarist*
Jeffrey Bruinsma - *violist*

Adviseurs muziek (zang)

Thomas Oliemans - *bariton*
Sasja Hunnengo - *zangpedagoog*

Adviseurs muziek (zang jazz/pop)

Francien van Tuinen - *zangeres*
Ruben Hein - *zanger, pianist en componist*

Adviseurs film

Frans van Gestel - *filmproducent*
Hanneke Niens - *filmproducent*

Adviseurs dans

Ted Brandsen - *directeur en choreograaf Het
Nationale Ballet*
Angela Linssen - *voormalig artistiek leider
Hogeschool voor de Kunsten Amsterdam,
opleiding moderne theaterdans*
Percy Kruythoff - *coördinator, docent,
coach en choreograaf, vooropleiding van de
Academie voor Theater en Dans, Amsterdamse
Hogeschool voor de Kunsten.*

Senior adviseur

Frank Klijberg

Colofon

<i>Redactie</i>	Milco Feijnenbuik, Nandine van Karnebeek en Ronald Ockhuysen
<i>Beeldresearch</i>	Natasha Kyriakopoulos en Maartje Verhaak
<i>Financiën</i>	Casper van der Salm en Roza Compas
<i>Eindredactie</i>	eric & co (Eric van den Berg)
<i>Ontwerp en opmaak</i>	Ape to Zebra, Amsterdam
<i>Productie</i>	Koopmans' Drukkerij (Zwaag), Verhil Foliedruk, De Binderij Alkmaar
<i>Papier</i>	Gmund Colors 84 en Magno Volume
<i>Lettertypen</i>	Alverata en Söhne

© Copyright VandenEnde Foundation, Amsterdam 2026.
Bij gehele of gedeeltelijke overname uit dit jaarverslag dient
u vooraf toestemming te vragen aan de VandenEnde Foundation.

Postadres
VandenEnde Foundation
Postbus 75461
1070 AL Amsterdam

Contact
info@vdef.nl

www.vdef.nl

Vanden*Ende*
FOUNDATION